

راهنمای استفاده از ساغر

راهنمای استفاده از ساغر
نسخه: ۱۰۰۰۹۴

سید رضی علوی زاده

۲ دی ۱۳۹۰

فهرست مطالب

۴	۱ معرفی
۴	۱.۱ ویژگی‌ها
۶	۲.۱ کمبودها و مشکلات شناخته شده
۶	۱.۲.۱ کمبودها
۶	۲.۲.۱ مشکلات شناخته شده
۷	۳.۱ کارهای آینده
۸	۲ راهنمای استفاده
۸	۱.۲ مرور اشعار
۸	۱.۱.۲ صفحه خانه
۱۰	۲.۱.۲ مرور تصادفی
۱۰	۲.۲ گنجینه (Bookmarks)
۱۲	۳.۲ برگشت به قبل یا به بعد (Undo/Redo)
۱۲	۴.۲ دکمه منوی میانبر
۱۳	۵.۲ برجسته سازی متن
۱۳	۱.۵.۲ برجسته سازی پیشرفته
۱۴	۱.۱.۵.۲ برجسته سازی چندکلمه ای و کلمات کشیده
۱۵	۲.۱.۵.۲ برجسته سازی با استفاده از وایلدکارد
۱۵	۲.۵.۲ برجسته سازی در برگه های باز
۱۶	۶.۲ جستجوی پیشرفته در پایگاه داده
۱۶	۱.۶.۲ تعیین حداکثر نتیجه بر صفحه
۱۷	۲.۶.۲ تعیین محدوده جستجو
۱۸	۳.۶.۲ عملگرها و دستورات جستجوی پیشرفته
۱۹	۱.۳.۶.۲ قافیه سنج و ردیف سنج

۲۰	۲.۳.۶.۲	مثال‌هایی برای آشنایی بیشتر	
۲۱	۴.۶.۲	صافی (جستجو در نتایج جستجو)	
۲۱	۵.۶.۲	نکات بیشتر	
۲۱	۱.۵.۶.۲	جستجوی عبارات داری نیم-فاصله	
۲۲	۲.۵.۶.۲	راه‌کارهای جستجو	
۲۳	۷.۲	اضافه کردن مجموعه جدید اشعار	
۲۴	۸.۲	حذف شاعر	
۲۴	۹.۲	شخصی سازی	
۲۴	۱.۹.۲	شخصی سازی نوار ابزارها	
۲۵	۲.۹.۲	شخصی سازی نوار ابزار عملکردها	
۲۵	۱.۲.۹.۲	اندازه و استایل عملکردها	
۲۵	۲.۲.۹.۲	شخصی سازی عملکردهای در دسترس	
۲۷	۱۰.۲	استفاده بصورت همراه	
۲۸	۱.۱۰.۲	سیستم عامل ویندوز	
۲۸	۲.۱۰.۲	سیستم عامل مکینتاش	
۲۹	۳.۱۰.۲	سیستم عامل لینوکس	

لیست تصاویر

۹	صفحه خانه به سبک جدید	۱.۲
۹	قسمتی از پنجره تنظیمات	۲.۲
۱۱	ستاره‌های مربوط به نشان‌دار کردن	۳.۲
۱۱	گنجینه، بخش مدیریت نشان‌ها	۴.۲
۱۲	دکمه‌ها و منوی مربوط به «خنثی‌سازی» و «بازانجام»	۵.۲
۱۳	دکمه منوی میان‌بر	۶.۲
۱۴	برجسته‌سازی دقیق متون نثر	۷.۲
۱۴	برجسته‌سازی چندکلمه‌ای (ان، حیدر) و کلمات کشیده	۸.۲
۱۵	برجسته‌سازی با استفاده از Wildcard، در این شکل «م*ا»	۹.۲
۱۶	تعیین ناحیه جستجو	۱۰.۲
۱۷	نرم‌افزار «ساغر» در حال جستجو	۱۱.۲
۱۷	تعیین حداکثر نتیجه بر صفحه	۱۲.۲
۱۸	تعیین ناحیه جستجو (انتخاب حافظ و اوحدی)	۱۳.۲
۲۰	نتایج جستجوی عبارت «پ*رو*ر»	۱۴.۲
۲۲	نتایج جستجوی عبارت «بهار» صافی شده با کلمه «گل»	۱۵.۲
۲۳	نتایج جستجوی عبارت «بهاران» صافی شده با نام شاعر «سعدی»	۱۶.۲
۲۳	منوی راه‌کارهای جستجو	۱۷.۲
۲۴	پنجره راه‌کارهای جستجو	۱۸.۲
۲۵	تمام نوار ابزارها قابلیت جابجایی دارند حتی نوار منو	۱۹.۲
۲۶	منوی اندازه آیکون و استایل نوار ابزار عملکردها	۲۰.۲
۲۶	حالت «فقط عنوان»	۲۱.۲
۲۷	(۱) اضافه کردن (۲) حذف کردن (۳) بالا (۴) پایین	۲۲.۲

فصل ۱

معرفی

«ساغر» نرم‌افزار رایگان و آزاد شعر پارسی است که از پایگاه داده «گنجور رومیزی» بعنوان منبع اشعارش استفاده می‌کند، می‌توانید با استفاده از آن به مشاهده اشعار پایگاه «گنجور» بصورت آفلاین پردازید. و در بین این اشعار جستجو کرده و در یک زمان تعداد نامحدودی صفحات شعر را باز کرده و در آنها به جستجو پردازید.^۱ «ساغر» با استفاده از چارچوب Qt و زبان برنامه‌نویسی C++ نوشته شده است، بر همین مبنا «ساغر» به سادگی قابل انتقال بر روی سیستم‌عامل‌های مختلف است، از جمله همکنون «ساغر» بر روی لینوکس و ویندوز و مکینتاش قابل اجراست، و در واقع اولین و مهمترین دلیل ایجاد این پروژه در کنار «گنجور رومیزی» همین نیاز به داشتن یک نرم‌افزار شعر بر روی سیستم‌عامل‌های دیگر غیر از ویندوز بود. «ساغر» در ماه‌های ابتدایی توسعه است و به همین دلیل در هر نسخه امکانات تازه‌ای به آن اضافه می‌شود و امکانات گذشته بهبود بخشیده می‌شوند.

۱.۱ ویژگی‌ها

۱. قابلیت چند برگه‌ای

که به کاربر اجازه می‌دهد در یک لحظه تعداد زیادی صفحه‌ی شعر باز کند.

^۱ این نوشتار توسط XjPersian نسخه، v1.1.0β1.2، commit 80، 2011/01/01، حروف‌چینی شده است.

۲. جستجو با الگوریتمی جدید

- قابلیت جستجوی پیشرفته در پایگاه داده، بعلاوه قابلیت صافی (فیلتر) کردن نتایج جستجو براساس کلمه مورد نظر.
- در لحظه نوشتن در کادر جستجو، عبارت نوشته شده در برگه جاری برجسته (Highlight) می شود.
- کاربر می تواند عبارت موردنظر خود را در «تمامی برگه های باز» و همچنین در «پایگاه داده» جستجو کند.
- صفحه های جستجو بصورت «برگه ای» و «Dockable» هستند، در نتیجه کاربر براحتی می تواند در یک زمان تعداد زیادی برگه جستجو باز کند.

۳. قابلیت ذخیره در قالب PDF

۴. قابلیت ذخیره در قالب متنوع دیگر

- کاربر بوسیله این قابلیت می تواند شعر موردنظر را به چندین قالب از جمله، HTML، TeX، CSV، و TXT تبدیل کند.
- در فایل CSV ایجاد شده از نویسه «Tab» یا همان «\t» به عنوان تفکیک کننده استفاده شده است.
- فایل TeX ایجاد شده برای کامپایل به نصب بودن بسته های Xe_{La}T_EX و bidipoem نیاز دارد.

۵. قابلیت چاپ و پیش نمایش-چاپ

۶. قابلیت مشاهده صفحه متناظر در پایگاه اینترنتی گنجور

۷. قابلیت گرفتن «فال حافظ»

۸. قابلیت انتخاب شعر بصورت تصادفی

برای اطلاعات بیشتر به بخش ۲.۱.۲ مراجعه کنید.

۹. قابلیت استفاده بصورت «نرم افزار همراه»

برای اطلاعات بیشتر به بخش ۱.۰.۲ مراجعه کنید.

۱۰. قابلیت شخصی سازی رابط کاربری نرم افزار و نوار ابزار اکثر اجزای رابط گرافیکی «ساغر» قابلیت جابجایی و قرارگرفتن در مکان های متفاوت را دارند. بعلاوه توانایی شخصی سازی کامل نوار ابزار عملکردها نیز مهیا شده است. برای اطلاعات بیشتر به بخش ۲.۹.۲ مراجعه کنید.
۱۱. وابسته نبودن به هیچ کتابخانه و نرم افزار خارجی «ساغر» فقط از کتابخانه های Qt استفاده می کند که این کتابخانه ها در بسته جادوگر نصب قرار دارند.

۲.۱ کمبودها و مشکلات شناخته شده

۱.۲.۱ کمبودها

۱. امکانی برگشت به عقب (Back) لازم به نظر می رسد اما هنوز پیاده سازی نشده است.
۲. امکان مارک دار کردن (BookMark) نیز هنوز پیاده سازی نشده است.
۳. چاپ حالت های خاص مانند: چاپ صفحات انتخابی و ... فعلا کار نمی کند.

۲.۲.۱ مشکلات شناخته شده

۱. برجسته سازی در هنگام جستجو برای «نثر» و درواقع متون چندخطی به درستی کار نمی کند.
۲. به علت وجود باگ در موتور فونت Qt فونت های پیچیده ای مانند فونت Neirizi و IranNastaliq به درستی کار نمی کنند.
- البته «قلم های سری ایکس ۲» بر روی مکینتاش فوق العاده کار می کنند و بر روی ویندوز و لینوکس هم کارایی خوبی دارند، فونت پیش فرض «ساغر» فونت XB Sols از این سری فونت ها است.
۳. گاهی اوقات در «پیش نمایش چاپ» محتویات صفحه دیده نمی شود که با تغییر اندازه پنجره «پیش نمایش چاپ» این مشکل حل خواهد شد.

۳.۱ کارهای آینده

امکانی برگشت به عقب (Back) و امکان مارک دار کردن (BookMark) برای بهبودهای آینده در نظر گرفته شده است. در این بین به پیشنهادات دوستان هم توجه دارم چون بعضی از تغییرات و بهبودها ایده‌های خوبی بوده که از دوستان به بنده رسیده است.

فصل ۲

راهنمای استفاده

در این بخش مهمترین ابزارهایی که در «ساغر» در دسترس هستند بررسی می‌شوند.

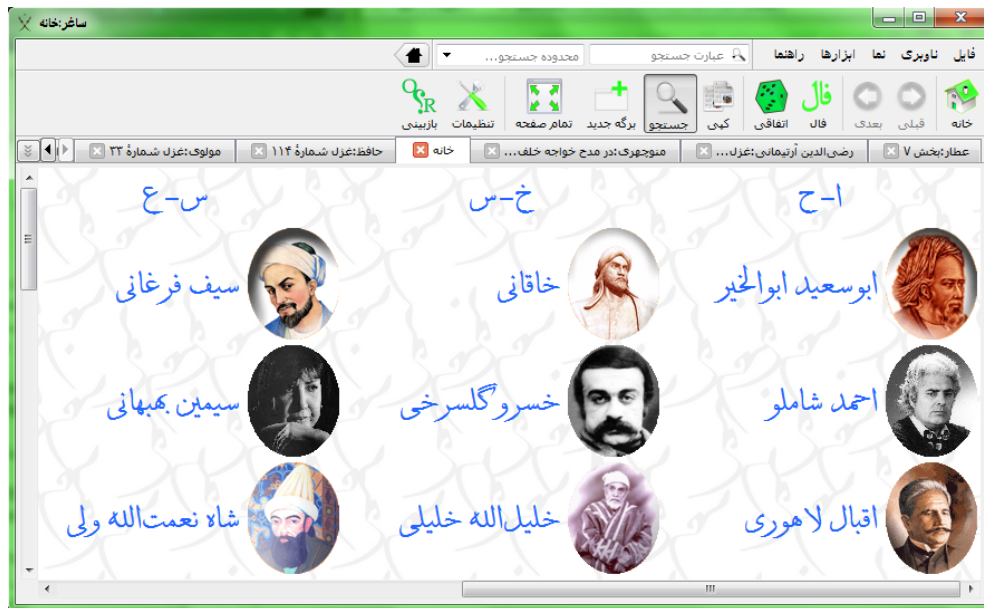
۱.۲ مرور اشعار

مرور اشعار به دوشکل زیر قابل انجام است،

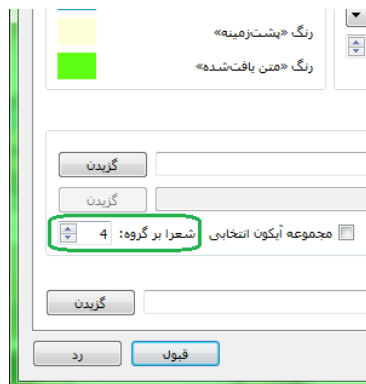
- با «کلیک چپ» بر روی هر شاعر و یا هر گزینه قابل کلیک می‌توانید بخش مورد نظر را در همان صفحه باز کنید.
- با «کلیک راست» بر روی هر شاعر و یا هر گزینه قابل کلیک می‌توانید بخش مورد نظر را در صفحه‌ای جدید باز کنید.

۱.۱.۲ صفحه خانه

صفحه خانه در «ساغر» مانند «گنجور رومیزی» در بالاترین سطح قرار دارد، و از این صفحه به تمامی شاعران دسترسی دارید. این صفحه در نسخه جدید «ساغر» دچار تغییر شده است (شکل ۱.۲) که البته تغییرات این صفحه مختص این نسخه نیست و در نسخه آتی نیز این صفحه دچار تغییراتی خواهد شد. تنظیم مربوط به صفحه خانه در پنجره تنظیمات قرار دارد، تنظیم «شعرا بر گروه» (شکل ۲.۲) در پنجره تنظیمات تعداد شاعرانی را که در هر ستون قرار می‌گیرند تعیین می‌کند، اگر تعداد ستون‌ها بیشتر از یکی باشد و تعداد سطرها نیز بیشتر از یکی باشد یک سطر

شکل ۱.۲: صفحه خانه به سبک جدید

شکل ۲.۲: قسمتی از پنجره تنظیمات

اضافی بصورت خودکار تولید می شود که محدوده حروف الفبایی مربوط به آن سطر را مشخص می کند. با تنظیم این عدد بر روی «صفر» صفحه خانگی به شکل قدیمی در می آید.

توجه: در صورتی که نمی خواهید عکس شاعران در صفحه «خانه» نمایش داده شود کافیه از طریق منوی «نما» تیک کنار گزینه «نمایش تصاویر در صفحه خانه»

را بردارید.

۲.۱.۲ مرور تصادفی

با کلیک راست بر روی نوار ابزار استاندارد (این گزینه در منوی کلیک راست قرار دارد فقط اگر دکمه شعر تصادفی یا فال بر روی نوار ابزار قرار داشته باشد) و یا رفتن به پنجره تنظیمات می‌توانید گزینه «سفارشی‌سازی فال و شعر تصادفی...» را انتخاب کرده و شکل عملکرد این دکمه را تغییر دهید.

با انتخاب اولین گزینه (زیربخش‌های برگه جاری) در این پنجره نحوه عملکرد دکمه «اتفاقی» بصورت زیر خواهد بود:

برای اینکه بصورت تصادفی اشعار را مرور کنید کافیهست به بخشی که می‌خواهید شعر تصادفی از آن بخش انتخاب شود بروید و سپس از طریق منوی «ناوبری» بر روی گزینه «اتفاقی» کلیک کنید.

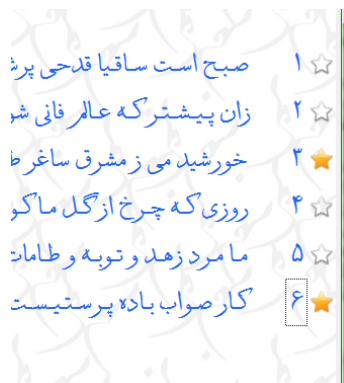
برای مثال اگر می‌خواهید شعر اتفاقی از میان تمام اشعار موجود انتخاب شود کافیهست در صفحه «خانه» روی گزینه «اتفاقی» کلیک کنید. و یا اگر می‌خواهید شعر اتفاقی به عنوان مثال از «دفترچهارم مثنوی معنوی مولوی» انتخاب شود کافیهست به بخش مورد نظر یعنی «دفترچهارم از مثنوی معنوی» رفته و سپس بر روی گزینه «اتفاقی» کلیک کنید.

۲.۲ گنجینه (Bookmarks)

در کنار هر بیت شعر و یا هر متن نثر یک علامت ستاره قرار دارد (شکل ۳.۲) که با کلیک بر روی آن می‌توانید آن شعر را به گنجینه خود اضافه کنید! و با کلیک دوباره می‌توانید آن را از گنجینه خود حذف کنید. فهرست بیت‌ها و متن‌هایی که در گنجینه شما قرار دارند را می‌توانید با رفتن به منوی گنجینه و انتخاب اولین گزینه یعنی «گنجینه» مشاهده کنید. در این قسمت برای هر بیت آدرس آن را و خود بیت را در ستون اول می‌بینید در ستون دوم که «توضیحات» است می‌توانید در مورد بیتی که به گنجینه اضافه کرده‌اید توضیح اضافه‌ای را بنویسید. شروع ویرایش ستون توضیحات با دابل کلیک صورت می‌گیرد. (شکل ۴.۲)

در بالای پنجره گنجینه یک کادر با نام «صافی» قرار دارد که می‌توانید نشان‌های

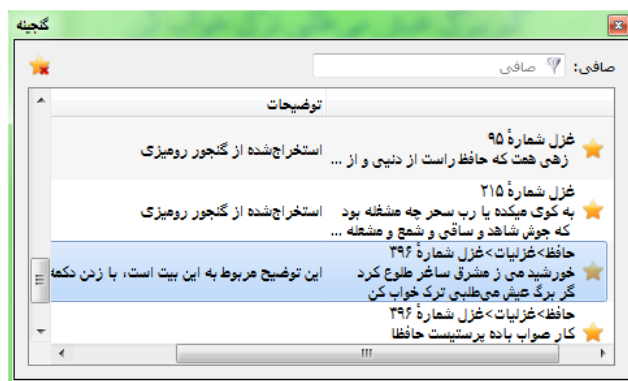
موجود در گنجینه خود را صافی نمایید این بخش کلمات ابیات و توضیح مربوط به آنها را جستجو و صافی خواهد نمود. با دابل کلیک بر روی ستون اول یعنی بیت شعر

۱	☆	صبح است ساقیا قدحی پر
۲	☆	زان پیشتر که عالم فانی شد
۳	★	خورشید می ز مشرق ساغر ط
۴	☆	روزی که چرخ از گل ما کو
۵	☆	ما مرد زهد و توبه و طامات
۶	★	کار صواب باد پرستیت

شکل ۳.۲: ستاره‌های مربوط به نشان‌دار کردن

یا متن نثر اگر آن شعر باز باشد برگه مربوطه فعال خواهد شد و به بیت مورد نظر خواهد رفت و اگر آن شعر باز نباشد، باز خواهد شد و بیت مورد نظر نمایان خواهد شد.

شکل ۴.۲: گنجینه، بخش مدیریت نشان‌ها

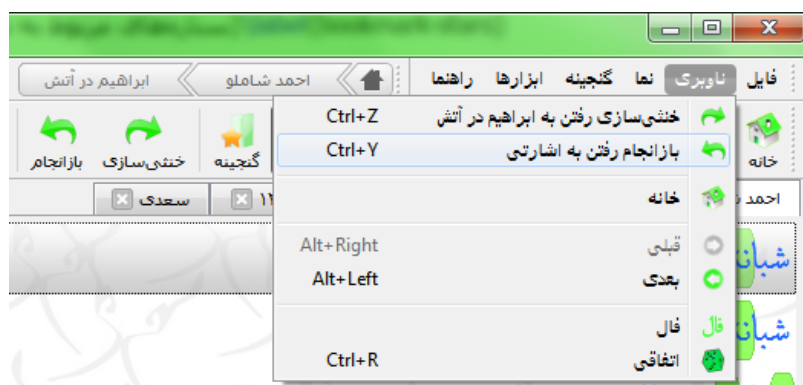
اگر از پایگاه داده را برای «ساغر» و «گنجور رومیزی» بصورت مشترک استفاده می‌کرده باشید یا از استفاده‌های قبلی پایگاه داده با استفاده از گنجور رومیزی در آن نشان‌هایی را ذخیره کرده باشید آنگاه با رفتن به منوی «گنجینه» و از آنجا با انتخاب گزینه «گرفتن نشان‌ها از گنجور» می‌توانید نشان‌های گنجور را به گنجینه خود اضافه

کنید. در توضیح این نشان‌ها مشخص شده است که از گنجور رومیزی استخراج شده‌اند.

توجه: «ساغر» فایل گنجینه کاربر را در پوشه خانگی کاربر ذخیره می‌کند در نتیجه در سیستم‌عاملی با چند کاربر هر کاربر می‌تواند گنجینه مربوط به خود را داشته باشد. فایل با قالب استاندارد Bookmark یعنی XBEL ذخیره می‌شود و حتی آدرس اینترنتی شعر به همراه شماره ردیف مصراع اول آن نیز در این فایل برای نیازمندی‌های آینده ذخیره می‌شود.

۳.۲ برگشت به قبل یا به بعد (Undo/Redo)

با استفاده از دکمه‌های مربوط به «خنثی‌سازی» و «بازانجام» می‌توانید در بین صفحاتی که مرور کرده‌اید جابجا شوید. این دکمه‌ها همچنین در منوی «ناوبری» با نامی مفصل‌تر که نشان می‌دهد چه عملی را خنثی می‌کنند یا بازانجام می‌دهند در دسترس است.

شکل ۵.۲: دکمه‌ها و منوی مربوط به «خنثی‌سازی» و «بازانجام»

۴.۲ دکمه منوی میانبر

این دکمه در گوشه سمت چپ نواربرگ‌ها (TabBar) قرار دارد و برای دسترسی سریع‌تر علاوه بر کل منوهای «ساغر» دکمه پنجره جدید و برگه جدید را بصورت مجزا دارد،

همچنین دو زیرمنوی «برگه‌های باز شده» و «برگه‌های بسته شده» در این منو به راحتی در دسترسند. یکی از کاربردهای این دکمه در حالت تمام صفحه برای دسترسی به

شکل ۶.۲: دکمه منوی میان‌بر

منوی برنامه است.

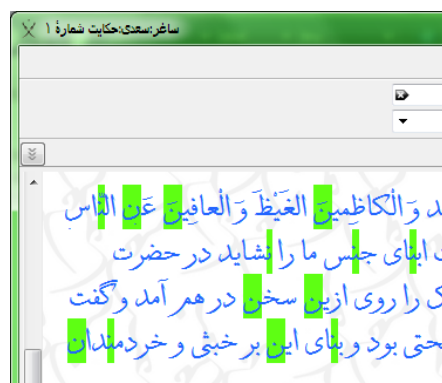
۵.۲ برجسته‌سازی متن

وقتی در کادر جستجو شروع به نوشتن کنید عبارتی که در حال نوشتن آن هستید در متن نمایش داده شده بر روی برگه جاری بصورت برجسته (Highlight) درمی‌آید.

۱.۵.۲ برجسته‌سازی پیشرفته

در نسخه جدید ساغر قسمت برجسته‌سازی (Highlighter) کاملاً بهبود داده شده است، حالات مختلفی که برجسته‌سازی از آنها حمایت می‌کند را بصورت خلاصه عنوان می‌کنیم.

برجسته‌سازی متون نثر از نسخه 1.0 «ساغر» به بعد کاملاً بهبود یافته و دقیق شده است. (شکل ۷.۲) برجسته‌سازی نویسه «ن» را در حالت‌های مختلفش نشان می‌دهد.

شکل ۷.۲: برجسته‌سازی دقیق متون نثر

۱.۱.۵.۲ برجسته‌سازی چندکلمه‌ای و کلمات کشیده

همانطور که در (شکل ۸.۲) می‌بینید، قسمت برجسته‌سازی متن کاملاً بهبود یافته و توانایی تشخیص کلمات کشیده با اندازه‌های مختلف را دارد و آنها را بصورت برجسته درمی‌آورد.

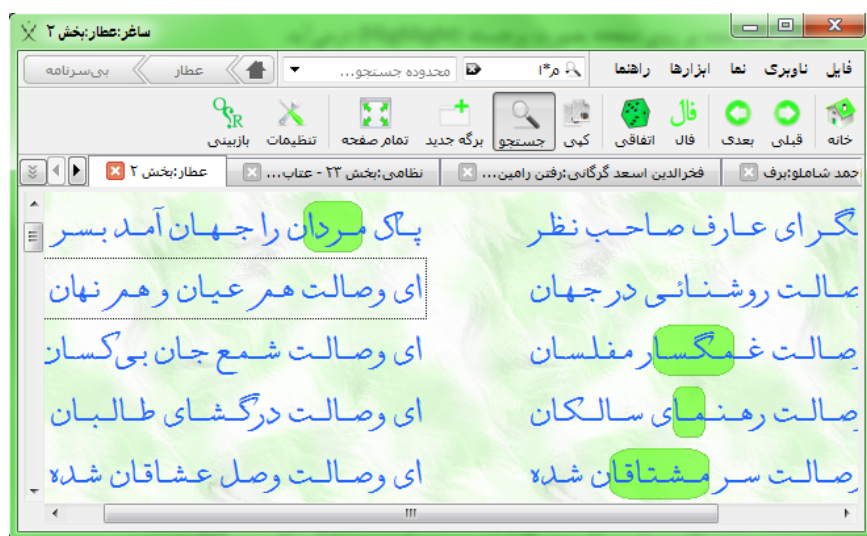
شکل ۸.۲: برجسته‌سازی چندکلمه‌ای (ان، حیدر) و کلمات کشیده

همچنین کاربر می‌تواند بیشتر از یک کلمه را در یک لحظه بصورت برجسته درآورد،

فقط کافیسست کلمه‌ها با «فاصله خالی» از هم جدا شوند. برای مثال در همان عکس قبلی کلمات «ان» و «حیدر» هر دو برجسته شده‌اند.

۲.۱.۵.۲ برجسته‌سازی با استفاده از وایلدکارد

می‌توانید عبارت‌هایی را برجسته کنید که فقط بعضی از حروف آن را می‌دانید، مثلاً می‌توانید این مثال‌ها را آزمایش کنید، «ر*ن*د»، «ب*ه*ن» و «ن*ا» و ...، برای مثال «م*ا» در (شکل ۹.۲) عبارات «مردا»، «مگسار»، «ما» و «مشتاقا» را برجسته کرده است.

شکل ۹.۲: برجسته‌سازی با استفاده از Wildcard، در این شکل «م*ا»

۲.۵.۲ برجسته‌سازی در برگه‌های باز

با انتخاب گزینه «همه برگه‌های باز» (شکل ۱۰.۲) این حالت فعال می‌شود و در این حالت بعد از اینکه عبارت مورد نظرتان را در کادر جستجو نوشتید با زدن بر روی دکمه (Enter) عبارت مورد نظر در تمام صفحات باز شده بصورت برجسته (Highlight) درخواهد آمد.

شکل ۱۰.۲: تعیین ناحیه جستجو

۶.۲ جستجوی پیشرفته در پایگاه داده

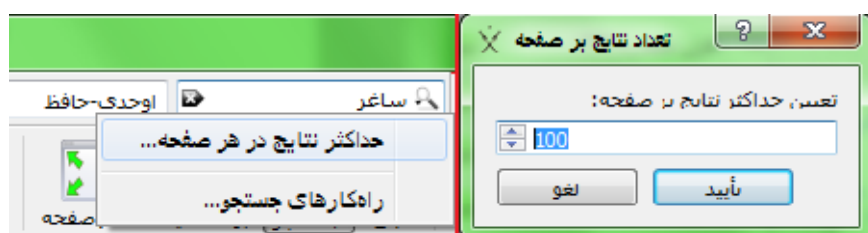
برای جستجو در پایگاه داده باید محدوده‌ای بجز گزینه «همه برگه‌های باز» را انتخاب کنید (برای موارد بیشتر در این باره به بخش ۲.۶.۲ مراجعه کنید) و سپس عبارت موردنظر را در کادر جستجو وارد کنید و دکمه (Enter) را بزنید، بعد از انجام جستجو نتایج بر مبنای تعداد «حداکثر نتایج در هر صفحه»، بصورت صفحه به صفحه نمایش داده خواهند شد. برای آشنایی بیشتر با جستجوی پیشرفته به بخش ۳.۶.۲ مراجعه کنید. در (شکل ۱۱.۲) نرم افزار «ساغر» را در حال اجرای عملیات جستجو در سیستم عامل مکینتاش می بینید.

۱.۶.۲ تعیین حداکثر نتیجه بر صفحه

مانند (شکل ۱۲.۲) در کادر جستجو بر روی آیکون «جستجو» کلیک کنید و در منوی ظاهر شده گزینه «حداکثر نتایج در هر صفحه...» را انتخاب کرده و عدد مورد نظر را در پنجره باز شده وارد کنید.

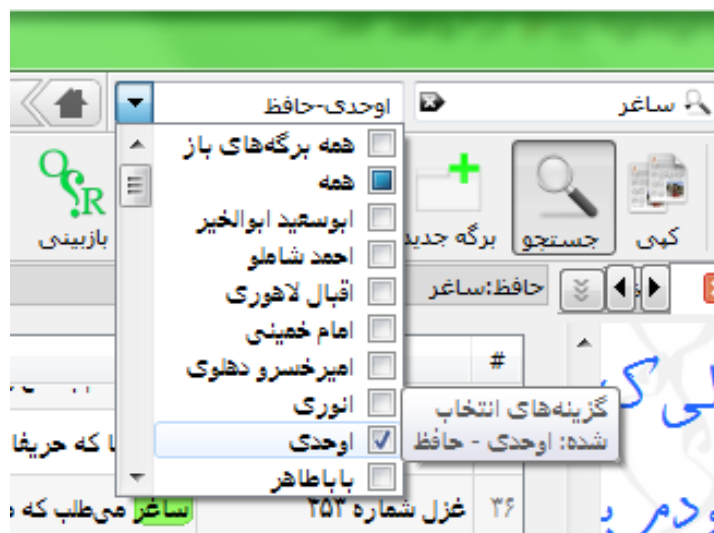
شکل ۱۱.۲: نرم افزار «ساغر» در حال جستجو

شکل ۱۲.۲: تعیین حداکثر نتیجه بر صفحه

۲.۶.۲ تعیین محدوده جستجو

برای جستجو در پایگاه داده ابتدا باید ناحیه مورد جستجو را از کادر محدوده جستجو به درستی انتخاب کنید (شکل ۱۳.۲)، این محدوده می تواند شامل یک یا چند شاعر باشد و یا با انتخاب گزینه «همه» جستجو در کل پایگاه داده به انجام خواهد رسید. **توجه:** اگر تعداد زیادی از شاعران را می خواهید برای محدوده جستجو انتخاب کنید باید توجه کنید که جستجو در کل پایگاه داده به مراتب سریعتر خواهد بود، و شما می توانید بعدا نتایج جستجو را با استفاده از قسمت صافی به شکل مورد نظر پالایش کنید، برای توضیحات بیشتر به بخش ۴.۶.۲ مراجعه کنید.

شکل ۱۳.۲: تعیین ناحیه جستجو (انتخاب حافظ و اوحدی)

۳.۶.۲ عملگرها و دستورات جستجوی پیشرفته

- '+' : «و» منطقی؛
فاصله خالی « » نیز همانند این عملگر عمل می کند.
مثال: جستجوی عبارت «گل+سرخ» یا بطور معادل «گل سرخ» تمام مصراع هایی که هر دو کلمه «گل» و «سرخ» را (با هر ترتیبی) شامل می شوند در برخواهد داشت، برای جستجو با ترتیب مشخص به عملگر '**' مراجعه کنید.
- '!' : «یا» منطقی؛
مثال: جستجوی عبارت «گل اسرخ» تمام مصراع هایی را در برخواهد داشت که شامل یکی از دو کلمه «گل» یا «سرخ» و یا هر دو باشد.
- '-' : «نه» منطقی؛
مثال: جستجوی عبارت «گل - سرخ» تمام مصراع هایی را در برخواهد داشت که شامل کلمه «گل» باشد اما شامل کلمه «سرخ» نباشد.
- '*' : جایگزین هر نویسه ای در سطح کلمه؛

مثال: جستجوی عبارت 'ش*ر' تمام مصراع‌هایی را در برخواهد داشت که شامل کلمه 'شکر' یا 'لشکری' یا 'شاهکار' یا... باشند اما مصراعی که کلماتی به شکل مذکور را ندارند اما شامل عبارتی مثل 'شهاب نور' هستند نخواهد بود.

• **'**': جایگزین هر نویسه‌ای در سطح مصراع؛**

مثال: کاربرد این عمل‌گر برای جستجوی دو کلمه با ترتیب مشخص است. یعنی جستجوی عبارت 'گل**سرخ' تمام مصراع‌هایی که شامل کلمه 'گل' و با هر فاصله‌ای به دنبال آن 'سرخ' هستند، را در برخواهد داشت.

• **'"": شکل دقیق عبارت؛**

مثال: با جستجوی عبارت «'گل'» فقط مصراع‌هایی به عنوان نتیجه نمایش داده خواهند شد که دقیقاً شامل کلمه «گل» باشند، و اگر مصراعی شامل کلماتی مانند «گل‌ها» یا «گلی» یا «ماهگل» یا... باشد بعنوان نتیجه نمایش داده نخواهد شد.

۱.۳.۶.۲ قافیه‌سنج و ردیف‌سنج

در کادر جستجو با استفاده از عمل‌گرهای زیر می‌توانید «قافیه» و «ردیف» مورد نظرتان را جستجو کنید:

• **'=: قافیه‌سنج؛**

مثال: با جستجوی عبارت «=عشق» فقط مصراع‌هایی به عنوان نتیجه نمایش داده خواهند شد که با «عشق» هم‌قافیه باشند.

• **'==': ردیف‌سنج؛**

مثال: با جستجوی عبارت «==عشق» فقط مصراع‌هایی به عنوان نتیجه نمایش داده خواهند شد که با «عشق» هم‌ردیف باشند.

۲.۳.۶.۲ مثال‌هایی برای آشنایی بیشتر

عبارت جستجویی که در زیر ذکر می‌شوند، همگی معتبر هستند و با توجه به پایگاه داده‌ای که نرم‌افزار به کار می‌برد ممکن است نتیجه‌ای در بر نداشته باشند.

۱. بهار زیبا

به معنای جستجوی «بهار» یا «زیبا» و یا هر دو است.

۲. پ*رو*

کلماتی شبیه «پرستارور»، «پدروار»، «پرور»، «پروردیش» و «پروردگار» و ... جستجو خواهند شد. (شکل ۱۴.۲)

همه: پ*رو*

#	عنوان	شعر
۸۱	فردوسی: بخش ۲۷	ازان پس به پیشست پرستارورا
۸۲	فردوسی: بخش ۲۹	بمیرم پدروارش اندر پذیر
۸۳	فردوسی: بخش ۳۰	همی پرورانید چون جان خویش
۸۴	فردوسی: بخش ۲	ترا در جوانی پرورده‌ایم
۸۵	فردوسی: بخش ۴	بنالد به پروردگار بلند
۸۶	فردوسی: بخش ۵	پروردو با جان و دل داشت راست
۸۷	فردوسی: بخش ۲	پرورد چونانک فرزند خویش
۸۸	فردوسی: بخش ۶	ز رنج و ز پروردن شیرخوار
۸۹	فردوسی: بخش ۳	مگر تخت را پروردت سپهر
۹۰	فردوسی: بخش ۶	که پرورگر دادمان فرهی

صفحه ۱ از ۲۰ صفحه (ها) | صافی:

شکل ۱۴.۲: نتایج جستجوی عبارت «پ*رو*»

۳. «پ*رو*»

همانند بالا با این تفاوت که کلمه دقیقاً باید با «پ» شروع شده و به «ر» ختم شود، به عبارت دیگر عبارت یافت شده باید یک کلمه کامل باشد نه قسمتی

از یک کلمه. تعداد نتایج بدست آمده در این حالت ۵۲۳ است در مقابل ۱۹۶۷ نتیجه در جستجوی مثال قبل.

۴. «ن*ها*ر» - هار-نوهار-ناهار

عباراتی که کلمه‌ای را شامل شوند که بترتیب دارای عبارات «ن» و «ها» و «ر» باشد اما این عبارت چیزی غیر از «هار» و «نوهار» و «ناهار» باشد.

۵. «ن*ها*ر» - هار-نوهار-ناهار | بهار زیبا

نتایج این جستجو درواقع نتایج جستجوی مثال ۱ و ۴ به همراه هم می‌باشند.

۴.۶.۲ صافی (جستجو در نتایج جستجو)

در پایین صفحه نتایج جستجو کادر صافی (فیلتر) را می‌بینید، با وارد کردن یک عبارت در این کادر می‌توانید نتایج جستجو را محدود به آلهایی کنید که این عبارت را دربرمی‌گیرند. در (شکل ۱۵.۲) صافی شده نتایج جستجوی عبارت «هار» بوسیله کلمه «گل» را می‌بینید، همانطور که در شکل مشخص است، کلمه «گل» نیز برجسته شده است.

نکته: همانطور که گفته شد جستجو در تعداد زیادی از شعرا خیلی کندتر از جستجو در کل پایگاه داده است، یک راه حل این است که عبارت موردنظر را در کل پایگاه داده جستجو کنید و سپس نتایج جستجو را بر حسب نام شاعر فیلتر کنید. بعنوان مثال (شکل ۱۶.۲) جستجوی «هاران» در کل پایگاه داده را نشان می‌دهد که به نام «سعدی» فیلتر شده است، البته همانطور که می‌بینید شعرهایی که در نامشان عبارت «سعدی» باشد هم در این نتیجه خواهند آمد.

۵.۶.۲ نکات بیشتر

۱.۵.۶.۲ جستجوی عبارات داری نیم-فاصله

با ذکر مثالی این مورد را شرح می‌دهم، فرض کنید می‌خواهید تمام مصراع‌هایی که شامل فعل «می‌بینم» هستند را جستجو و پیدا کنید. جستجوی «می‌بینم» و «می‌بینم» دقیقاً شبیه هم هستند و درواقع هر کدام را که در کادر جستجو وارد کنید موتور جستجوی نرم افزار عبارات شامل دیگری را نیز پیدا خواهد کرد! اما دقت

همه: بهار

#	عنوان	شعر
۱	فردوسی: بخش ۸	بهار آمد از گستان گل چنیم
۲	فردوسی: بخش ۴	بیاراسته چون گل اندر بهار
۳	فردوسی: بخش ۱۰	نگه کرد و شد چون گل اندر بهار
۴	فردوسی: داستان کا...	دلش تازه شد چون گل اندر بهار
۵	فردوسی: داستان اک...	بیاراست گلشن بسان بهار
۶	فردوسی: بخش ۳۰	رخش بود همچون گل اندر بهار
۷	فردوسی: بخش ۵	چو بشتید شد چون گل اندر بهار
۸	فردوسی: بخش ۹	بیاراست همچون گل اندر بهار

صفحه ۱ از ۵ صفحه(ها) صافی: گل

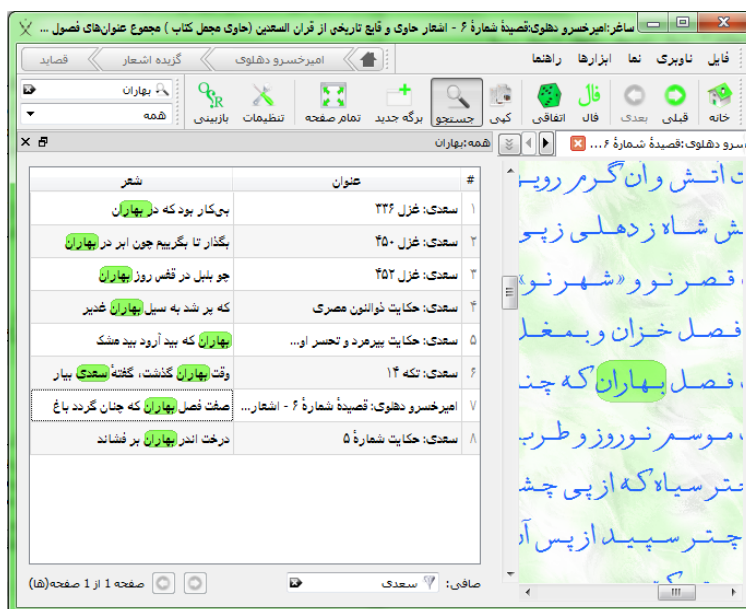
شکل ۱۵.۲: نتایج جستجوی عبارت «بهار» صافی شده با کلمه «گل»

کنید که در این حالت مصراع‌های شامل عبارت «می بینم» بعنوان نتیجه نمایش داده نخواهند شد. در نتیجه برای اینکه تمام مصراع‌هایی که شامل فعل «می بینم» به یکی از سه صورت «می بینم»، «می بینم» و «می بینم» هستند را بیابیم باید عبارت جستجو به این صورت باشد «می بینم»^{*} «البته در این جستجو عین کلمه مدنظرمان نیست، اگر عین کلمه مدنظرمان باشد عبارت جستجو به این صورت تغییر می‌کند، «می بینم»^{*} «می بینم»^{*}».

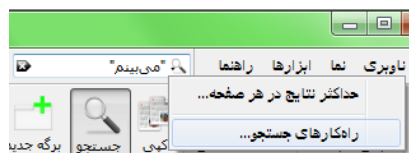
توجه: بخش برجسته‌ساز (Highlighter) نمی‌تواند عبارت نسبتاً پیچیده «^{*}می بینم»^{*} را به درستی برجسته نماید.

۲.۵.۶.۲ راه کارهای جستجو

برای اینکه ابزارهای جستجوی پیشرفته بهتر در دسترس باشند و از یاد نروند، چند مثال را در یک پنجره‌ای راهنما قرار داده‌ام، با کلیک بر روی آیکون جستجو در کادر جستجو و انتخاب گزینه «راه کارهای جستجو...» می‌توانید این پنجره راهنما را ببینید.

شکل ۱۶.۲: نتایج جستجوی عبارت «بهاران» صافی شده با نام شاعر «سعدی»

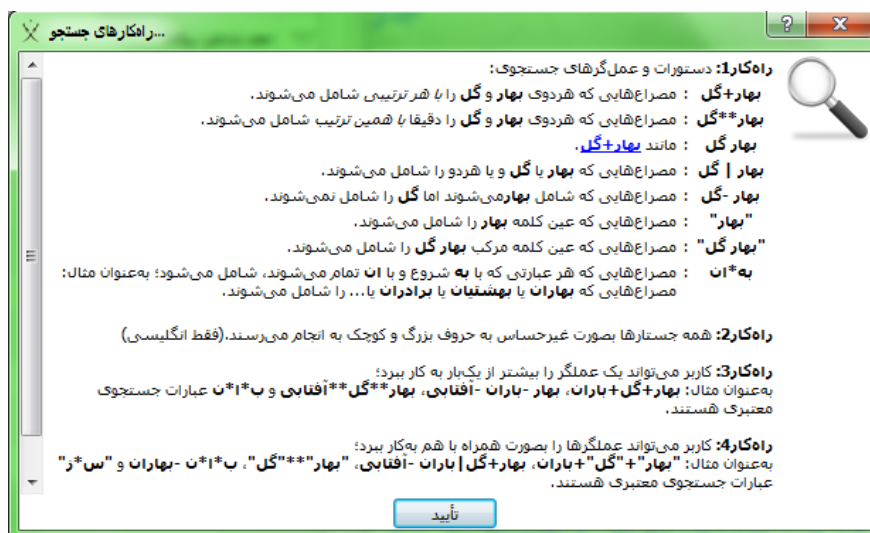

شکل ۱۷.۲: منوی راهکارهای جستجو

۷.۲ اضافه کردن مجموعه جدید اشعار

این امکان از طریق منوی «ابزار»^۱ در دسترس است و می‌توان بوسیله آن مجموعه‌های جدیدی که توسط سایت «گنجور» منتشر می‌شوند و یا بوسیله خود کاربر تهیه شده‌اند را به پایگاه داده نرم افزار اضافه نمود. بعد از انتخاب فایل مربوط به مجموعه جدید، اگر شاعر و یا بخشی از مجموعه جدید در پایگاه داده فعلی موجود باشد برنامه پیغام هشدار را نشان خواهد داد که در صورت ادامه فرایند شاعر مربوطه از پایگاه داده فعلی حذف خواهد شد و مجموعه جدید به پایگاه داده اضافه خواهد شد.

^۱Tools

شکل ۱۸.۲: پنجره راهنمای جستجو

هشدار: از آنجا که این ابزار هنوز در حالت آزمایشی است توصیه اکید می‌شود که قبل از اضافه کردن مجموعه جدید از پایگاه داده فعلی نسخه پشتیبان تهیه کنید.

۸.۲ حذف شاعر

این امکان از طریق منوی «ابزار» در دسترس است و می‌توان بوسیله آن شاعری را انتخاب کرده و از پایگاه داده حذف نمود.

۹.۲ شخصی سازی

۱.۹.۲ شخصی سازی نوار ابزارها

با رفتن به منوی «نما» و زیرمنوی «نوار ابزارها» می‌توانید به دلخواه نوار ابزارها را مخفی یا ظاهر کنید و بعلاوه می‌توانید آنها را با برداشتن تیک «قفل کردن نوار ابزارها» از حالت ثابت خارج کرده و در جای مناسب قرار دهید و سپس دوباره با برگرداندن تیک گزینه ذکر شده آنها را در جای جدید ثابت کنید.

شکل ۱۹.۲: تمام نوار ابزارها قابلیت جابجایی دارند حتی نوار منو

نکته: نوار منو فقط بر روی ویندوز و توزیع‌های لینوکس بدون نوار منوی عمومی قابلیت جابجایی دارد.

۲.۹.۲ شخصی‌سازی نوار ابزار عملکردها

۱.۲.۹.۲ اندازه و استایل عملکردها

مانند شکل از منوی «نما» می‌توانید به منوی «نوار ابزار عملکردها» رفته و اندازه آیکون عملکردها و یا نحوه نمایش یعنی «فقط آیکون»، «فقط عنوان» و یا «آیکون و عنوان» را تعیین کنید.

این منو همچنین از طریق کلیک راست بر روی نوار ابزار عملکردها در دسترس است. در (شکل ۲۱.۲) این نوار ابزار را وقتی حالت «فقط عنوان» انتخاب شده است، می‌بینید.

۲.۲.۹.۲ شخصی‌سازی عملکردهای در دسترس

روش شخصی‌سازی و تغییر و جابجایی عملکردهای قابل مشاهده بسیار ساده است، روش کار بصورت مراحل زیر است: (شکل ۲۲.۲)

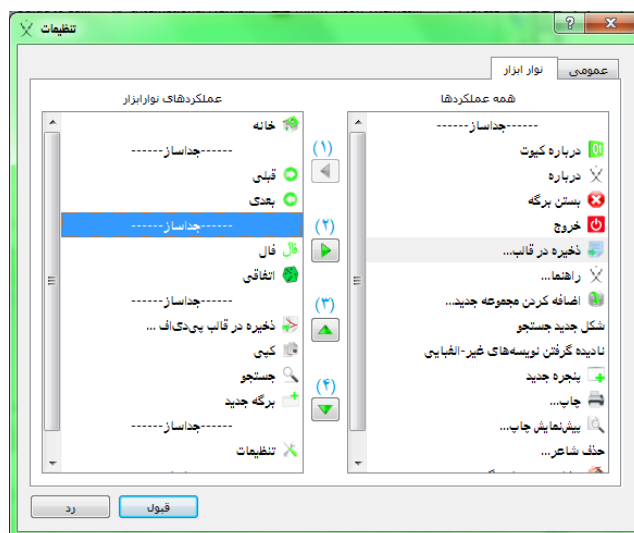
شکل ۲۰.۲: منوی اندازه آیکون و استایل نوار ابزار عملکردها

شکل ۲۱.۲: حالت «فقط عنوان»

- عملکرد مورد نظر را از لیست «همه عملکردها» انتخاب کنید،
- با کلیک بر روی دکمه ^۲ «اضافه کردن» عملکرد انتخاب شده را به لیست «عملکردهای نوار ابزار» انتقال دهید،
- با استفاده از دکمه‌های «بالا» و «پایین» می‌توانید عملکرد انتخابی را در

^۲ تنها دکمه فعال در این حالت!

شکل ۲۲.۲: (۱) اضافه کردن (۲) حذف کردن (۳) بالا (۴) پایین

لیست «عملکردهای نوار ابزار» جابجا کنید،

- برای حذف عملکردی از لیست «عملکردهای نوار ابزار» کافیست آن را انتخاب کنید و روی دکمه «حذف کردن» کلیک کنید.
- تمام مراحل بالا را می‌توانید بجای «عملکردها» بر روی «جداسازها» نیز اعمال کنید.

۱۰.۲ استفاده بصورت همراه

برای اینکه بتوانید «ساغر» را به صورت نرم افزار همراه^۳ استفاده کنید، و مثلاً آن را داخل Flash Memory ریخته و از آن در همه جا استفاده کنید، به صورتی که تمام تنظیمات مورد نظر شما نیز همیشه همراه نرم افزار جابجا شوند لازم است چند مرحله ساده را دنبال کنید. این مراحل در زیر برای سه سیستم عامل بصورت مجزا گفته شده‌اند^۴

^۳ Portable Application

^۴ فرض بر این است که کاربر دسترسی نوشتنی به محلی که بسته «ساغر همراه» را کپی خواهد کرد، دارد در غیر این صورت «ساغر» بصورت همراه اجرا نخواهد شد.

۱.۱۰.۲ سیستم عامل ویندوز

۱. اگر «ساغر» را نصب نکرده‌اید، آن را نصب کنید.
۲. پوشه مربوط به «ساغر» ، یعنی `%ProgramFiles%\Pozh\Saaghar\` را در هرجا که موردنظرتان است مثلا Flash Memory کپی کنید، فرض می‌کنیم نام این پوشه جدید Saaghar-Portable باشد.
توجه: کافیسیت آدرس بالا را از اینجا کپی کنید و در Address Bar برنامه Windows Explorer قرار دهید و Enter بزنید، بصورت معمول این آدرس بصورت `C:\Program Files\Pozh\Saaghar\` می‌باشد.
۳. فایل پایگاه‌داده را به پوشه Saaghar-Portable منتقل کنید. فایل پایگاه‌داده با نام `ganjoor.s3db` است و در آدرس `%USERPROFILE%\Pozh\Saaghar\` قرار دارد.
توجه: کافیسیت آدرس بالا را از اینجا کپی کنید و در Address Bar برنامه Windows Explorer قرار دهید و Enter بزنید، بصورت معمول در ویندوزهای ویستا و بالاتر این آدرس به صورت `C:\Users\USERNAME\Pozh\Saaghar\` می‌باشد، که USERNAME نام کاربری شما می‌باشد.
۴. در پوشه Saaghar-Portable فایلی با نام `settings.ini` ایجاد کنید. با اتمام آخرین مرحله، «ساغر» به صورت «نرم‌افزار همراه» در می‌آید، و کار به سرانجام می‌رسد.

۲.۱۰.۲ سیستم عامل مکینتاش

در مورد سیستم عامل مکینتاش^۵ بسته‌ای که ساخته شده و برای دانلود در اختیار است یک DMG از نوع فشرده است، که بعد از MOUNT و وارد شدن به آن دو آیکون در آن خواهید دید یکی با نام «Install» که برای نصب روی سیستم است و دیگری «Saaghar» برای اجرای نرم‌افزار در حالت «همراه» است، اما چون DMG فشرده فقط خواندنی است این گزینه عمل نخواهد کرد و با پیغام خطا روبرو خواهید شد! در اینجا دو راه حل دارید:

^۵ «ساغر» بر روی مکینتاش ۱۰.۵ به بالا اجرا می‌شود.

۱. DMG را به وسیله Disk Utility به نوع Read/Write تبدیل کنید. اکنون با کلیک بر روی آیکون Saaghar که در بالا به آن اشاره شد، نرم افزار اجرا خواهد شد و می توانید این فایل DMG را به همراه خود داشته باشید.

۲. آیکون Saaghar ذکر شده در بالا در واقع یک «Application Bundle» است که باکپی آن در محل موردنظر (مثلا Flash Memory) می توانید آن را اجرا کرده و از آن بصورت همراه استفاده کنید.

۳.۱۰.۲ سیستم عامل لینوکس

کلمه «نرم افزار همراه» در فرهنگ لغات لینوکسی تقریباً بی معناست، نرم افزار «ساغر» هم از این قاعده استثناء نیست! اما بنا به دلایلی که در زیر به آنها اشاره خواهم کرد از لفظی شبیه به «ساغر نیمه-همراه» می توانیم در اینجا استفاده کنیم، بسته لینوکسی^۶ که در سایت منتشر می شود، دارای چند ویژگی است،

- بصورت Static کامپایل و ساخته شده است، در نتیجه هیچ وابستگی به کتابخانه های Qt و Sqlite ندارد.
- بر روی سیستم عامل ۳۲ بیت کامپایل و ساخته شده است، در نتیجه قابل اجرا بر روی سیستم عامل های ۶۴ بیت، نیز هست.

با توجه به دو ویژگی ذکر شده فایل اجرایی لینوکسی «ساغر» بر روی اکثر توزیع های لینوکس بدون نصب هیچ بسته اضافی قابل اجرا خواهد بود، تنها وابستگی مهم کتابخانه libc6 است که «ساغر» برای اجرا به ورژن ۲.۱۱ و بالاتر آن احتیاج دارد که بر روی تمام توزیع های جدید لینوکس موجود است. بعد از این مقدمه پردازیم به مراحل کار،

۱. بسته دبیان^۷ را دانلود کرده و Extract کنید، فرض کنیم نام پوشه ایجاد شده deb-contents باشد.

^۶در اینجا بسته دبیان که بوسیله بنده ساخته می شود مدنظر است.

^۷Deb Package

فصل ۲. راهنمای استفاده ۳۰

۲. در deb-contents دو فایل فشرده با نام‌های `data.tar.*` و `control.tar.gz` قرار دارند، ما فقط به `data.tar.*` نیاز داریم، آن را نیز در یک یا دو مرحله `extract` کنید تا به پوشه‌ای با نام `usr` برسید.

۳. پوشه‌ای با نام دلخواه مثلاً `Saaghar-Portable` ایجاد کنید و از پوشه `usr` ایجاد شده در مرحله بالا، فایل‌ها و فولدرهای زیر را به آن کپی کنید:

- فایل `saaghar` را از `usr/bin/` به `Saaghar-Portable/` منتقل کنید،
- تمام محتویات `usr/share/saaghar/` را به `Saaghar-Portable/` منتقل کنید.

۴. در پوشه `Saaghar-Portable` فایل `settings.ini` با نام `settings.ini` ایجاد کنید.

با اتمام آخرین مرحله، «ساغر» به صورت «نرم‌افزار نیمه-همراه» در می‌آید، و کار به سرانجام می‌رسد.

پیوست آ

آدرس‌های اینترنتی

- صفحه‌خانگی ساغر
- صفحه دانلود ساغر و نمونه خروجی‌ها
- ساغر در فیس‌بوک
- خبرنامه ساغر
- پروژه ساغر بر روی SourceForge
- پروژه ساغر بر روی Launchpad
- میزبان سورس‌کد ساغر
- وبلاگ پُتر
- سایت شعر گنجور
- تازه‌های گنجور